

PATVIRTINTA
Vietos veiklos grupės
„Pakruojo rajono partnerystė“
valdybos 2010 m. gegužės mėn. 7 d.
posėdžio protokolu Nr. V-05

SPECIALIOSIOS SUPAPRASTINTOSIOS TAISYKLĖS PAREIŠKĖJAMS, TEIKIANTIEMS VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKAS PAGAL VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS „PAKRUOJO RAJONO 2007–2013 M. KAIMO PLĖTROS STRATEGIJA“ I PRIORITETO „VIETOS ŪKIO KONKURENCINGUMO STIPRINIMAS, EFEKTYVIAI PANAUDOJANT TURIMUS PLĖTROS IŠTEKLIUS“ 1.2. PRIEMONĖ „PERĖJIMAS PRIE NE ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Specialiosios supaprastintosios taisyklės (toliau – Taisyklės), pareiškėjams teikiantiems vietos projektų paraiškas Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ vietos plėtros strategijai (toliau – strategija) „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ įgyvendinti, pagal I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie žemės ūkio veiklos“.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Vietos plėtros strategijų įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „Leader metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 3D-578 (Žin., 2008, Nr. 126-4817; 2009, Nr. 114-4869) (toliau – VPS administravimo taisyklės), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ supaprastintosiomis įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. 3D-337 (Žin., 2009, Nr. 57-2241; 2010, Nr. 25-1185) ir Bendrosiomis taisyklėmis vietos projektų paraiškų teikėjams, teikiantiems vietos projektų paraiškas pagal vietos plėtros strategiją (toliau – Bendrosios taisyklės), patvirtintomis Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ valdybos 2010 m. gegužės mėn. 7 d. posėdžio protokolu Nr. V-05.

3. Taisyklės taikomos pareiškėjams, kurių prašomos paramos suma yra ne didesnė kaip 250 000 Lt (du šimtai penkiasdešimt tūkstančių litų).

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SAŲOKOS

4. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Agentūros KDTS – Agentūros Kontrolės departamento Šiaulių teritorinis skyrius, Dvaro g. 78, 76298 Šiauliai.

EB – Europos Bendrija.

EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

Priemonė – Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos 3 krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonė „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“.

SAPARD – Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programa.

Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kituose teisės aktuose.

III. PRIEMONĖS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. I Prioritetas – „Vietos ūkio konkurencingumo stiprinimas, efektyviai panaudojant turimus plėtros išteklius“. Prioriteto tikslas – kaimo vietovėse plėtoti perspektyvias ekonomines veiklas ir skatinti socialiniu, ekonominiu ir aplinkosaugos požiūriu efektyvų perėjimą prie ne žemės ūkio veiklos.

6. Priemonė „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“. Priemonės tikslas – gerinti gyvenimo kokybę kaime, skatinant vietos amatų plėtrą ir sukuriant kaimo gyventojams naujas darbo vietas.

7. Priemonei keliami šie tikslai ir uždaviniai:

7.1. Bendrasis tikslas – gerinti gyvenimo kokybę kaimo vietovėse, didinant užimtumą, remiant perėjimą iš žemės ūkio veiklos į ne žemės ūkio veiklą, skatinant paslaugų kaimo gyventojams ir tradicinių amatų plėtrą.

7.2. Specialieji tikslai:

7.2.1. remti kaimo gyventojų, ypač jaunimo ir moterų, verslo iniciatyvą;

7.2.2. užtikrinti kaimo gyventojams darbo vietas;

7.2.3. skatinti aukštesnės kokybės, didesnę pridėtinę vertę turinčių produktų kūrimą ūkiuose;

7.2.4. išsaugoti ir didinti kaimo gyventojų pajamas;

7.2.5. remti ir gaivinti kaimo paveldo vertybes.

7.3. Veiklos tikslai:

7.3.1. skatinti paslaugų plėtrą;

7.3.2. mažinti ūkininkų priklausomybę nuo žemės ūkio veiklos, remiant ne žemės ūkio veiklų įvairovę;

7.3.3. skatinti tradicinių amatų plėtrą;

7.4. Priemonės uždaviniai:

7.4.1 pirmas uždavinys – remti vietos amatų centrų įkūrimą, išsaugant ir puoselėjant vietos amatų tradicijas;

7.4.2. antras uždavinys – skatinti verslo iniciatyvas, paslaugų kaimo gyventojams plėtrą ir naujų darbo vietų kaimo gyventojams sukūrimą.

IV. REMIAMA IR NEREMIAMA VEIKLA

8. Pagal Priemonę remiama ne žemės ūkio veikla, įskaitant paslaugas ir tradicinius amatus. Pagal Priemonę remiamų ne žemės ūkio veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 1 priede. Vienaame projekte gali būti numatytas kelių susijusių tradicinių amatų vystymas ir (arba) plėtra.

9. Pagal Priemonę neremiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 2 priede.

V. LĖŠOS PRIEMONEI ĮGYVENDINTI IR PARAMOS DYDIS

10. Kvietimui teikti vietos projektų paraiškas, pagal I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“, skiriama 339 000,00 Lt (*trys šimtai trisdešimt devyni tūkstančiai litų*) lėšų;

10.1. pagal šias Taisykles pareiškėjui per vieną kvietimo teikti paramos paraiškas laikotarpį negali būti suteikta didesnė kaip 250 000,00 litų (*dvių šimtų penkiasdešimt litų*) parama.

11. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant tik į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

12. Paramos intensyvumo lygmuo:

12.1. finansuojama iki 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, išskyrus Taisyklių 12.2 punkte nurodytą atvejį;

12.2. finansuojama iki 75 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, tiesiogiai susijusių su tradicinių amatų plėtra. Remiami tradiciniai amatai, kurie nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. 102-3936) (toliau – Tradicinių amatų aprašas), ir sertifikuoti vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (Žin., 2008, Nr. 66–2508) (toliau – Sertifikavimo taisyklės). Tradiciniams amatams, patenkantiems į neremiamų veiklų sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, parama neskiriama. Kai paramos kreipiamasi naujai tradicinių amatų puoselėjimo veiklai pradėti, tačiau tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us) pareiškėjas pateikia ne su paramos paraiška, o įsipareigoja pristatyti vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu, Agentūra turi užtikrinti, kad iki paskutiniojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos pareiškėjui išmokėta paramos lėšų dalis sudarys ne daugiau kaip 65 proc. patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

12.3. bendrosios išlaidos finansuojamos Taisyklių 12.1 punkte nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į Taisyklių 12.2 punktą.

13. Didžiausia paramos suma vienam projektui:

13.1. iki 250 000,00 Lt (*dviejų šimtų penkiasdešimt tūkstančių litų*), kai paramos gavėjas yra ūkininkas arba labai maža įmonė;

13.2. iki 207 168,00 Lt (*dviejų šimtų septynių tūkstančių vieno šimto šešiasdešimt aštuonių litų*), kai paramos gavėjas yra kaimo gyventojas.

14. Didžiausia paramos suma 2007–2013 metų laikotarpiui vienam paramos gavėjui pagal strategijos investicines priemones negali viršyti 1 381 120,00 Lt (*vieno milijono trijų šimtų aštuoniasdešimt vieno tūkstančio vieno šimto dvidešimt litų*). Į didžiausią paramos sumą 2007–2013 metų laikotarpiui paramos gavėjui neįskaitoma parama, gaunama pagal:

14.1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (toliau – programa) priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“, „Naudojimasis konsultavimo paslaugomis“, „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“, „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“, projektus įgyvendinant planavimo būdu (kai pareiškėjas yra projekto, įgyvendinamo planavimo būdu, partneris), priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitratų direktyvos Nr. 91/676/EEB reikalavimų įgyvendinimas“;

14.2. projektus, pateiktus 2004–2006 metais pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento (BPD) priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir pripažintus tinkamais finansuoti bei finansuojamus iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, skirtų Programai vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. 3D-278 „Dėl projektų, pateiktų pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento (BPD) kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir tinkamų gauti paramą iš Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programai skirtų lėšų“ (Žin., 2007, Nr. 63-2432) nuostatomis.

15. Parama pagal Priemonę turi būti skiriama atsižvelgiant į Taisyklių 13, 14 ir 18 punktuose nurodytas nuostatas ir nepažeidžiant valstybės pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų pagal 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5).

16. Didžiausia bendra pareiškėjo ir jo sutuoktinio gauta pagal Programos investicines priemones paramos suma negali viršyti vienam paramos gavėjui Taisyklių 14 punkte 2007–2013 metų laikotarpiui nustatytos didžiausios paramos sumos ir turi atitikti Taisyklių 15 punkte nurodytus reikalavimus.

17. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti kitose investicinėse Programos priemonėse. Pakartotinai investicinės paramos pagal šią ar kitas Programos priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą:

17.1. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą;

17.2. pareiškėjai, dalyvaujantys Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonėje „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ (toliau – PNŪ), pakartotinai paramos pagal Programos investicines priemones gali kreiptis, tik jei iki paramos paraiškos pagal Programos investicinę priemonę pateikimo dienos įvykdė visas investicijas ir išsipareigojimus, susijusius su PNŪ, ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

18. Jei pareiškėjas naudojami kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, finansuojama ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisykles, ir valstybės pagalbos lėšų suma bei intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos Taisyklių reikalavimus atitinkančios ir su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

VI. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

19. Paramos gali kreiptis:

19.1. ūkininkas;

19.2. labai maža įmonė, užsiimanti žemės ūkio veikla, kaip nurodyta Taisyklių 24.8 punkte;

19.3. kaimo gyventojas – fizinis asmuo, kuris paramos paraiškos pateikimo momentu nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje, Taisyklių 24.7 punkte nustatyta tvarka yra įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre ir užsiimantis žemės ūkio veikla, kaip nurodyta Taisyklių 24.8 punkte.

20. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai.

21. Paramos paraiška išregistruojama ir (arba) projekto finansavimas nutraukiamas, jei:

21.1. paraišką pateikęs pareiškėjas, fizinis asmuo, kaip nurodyta Taisyklių 19.1 ar 19.3 punkte, mirė po paramos paraiškos pateikimo, tačiau prieš sprendimo skirti paramą priėmimą;

21.2. bet kuriame paramos paraiškos administravimo ar projekto priežiūros etape Agentūra gauna informaciją, kad paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui, juridiniam asmeniui, kaip nurodyta Taisyklių 19.2 punkte, iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas.

22. Paramos gavėjui, fiziniam asmeniui:

22.1. mirus paveldėtojas gali perimti visas teises ir pareigas, susijusias su parama, tik tuo atveju, jeigu jis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu;

22.2. netekus ilgalaikio profesinio darbingumo, jis savo visas teises ir pareigas, susijusias su parama, gali perleisti kitam asmeniui tik tuo atveju, jeigu pastarasis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu.

VII. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

23. Pareiškėjui parama negali būti suteikiama, jei:

23.1. pareiškėjas neatitinka Taisyklių VI skyriuje nustatytų reikalavimų;

23.2. pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 19.2 punkte, iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas;

23.3. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

23.4. pareiškėjas dėl subjektyvių priežasčių nevykdo ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių. Tokiu atveju jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol bus pašalinti veiklos trūkumai;

23.5. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

23.5.1. pareiškėjo, ketinusio gauti arba gavusio paramą iš Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (toliau – SAPARD), Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, EŽŪFKP, Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo, paramos sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

23.5.2. paramos neskyrimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

23.5.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos, susijusios su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos.

VIII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI

24. Tinkamumo gauti paramą pagal Priemonę kriterijai taikomi visiems pareiškėjams:

24.1. paramos paraišką pateikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių VI skyriuje ir neatitinkantis Taisyklių 23 punkte numatytų atvejų;

24.2. projektas atitinka Taisyklių III skyriuje nurodytus Priemonės tikslus;

24.3. projekto veikla patenka į Taisyklių 1 priede pateiktą pagal Priemonę remiamos veiklos rūšių sąrašą, ir negali būti priskirta neremiamai veiklai, nurodytai Taisyklių 2 priede;

24.4. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

24.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 19.2 punkte, yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

24.6. pareiškėjas tvarko ir (arba) įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme (Žin., 2001, Nr. 99-3515) ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka (kaip nurodyta Taisyklių 25.4 ar 26.4 punkte). Kartu su paramos paraiška pateikiami finansinės atskaitomybės dokumentai (pelno (nuostolio) ir balanso ataskaitos) už šiuos laikotarpius:

24.6.1. veiklą vykdančios ūkio subjektai pateikia finansinės atskaitomybės dokumentus už ataskaitinius ir praėjusius ataskaitinius metus;

24.6.2. ūkininkas ar kaimo gyventojas, iki paramos paraiškos pateikimo netvarkęs vykdomos veiklos buhalterinės apskaitos, pateikia ūkinės veiklos pradžios balansą ir finansinės prognozes, sudarytas iki pirmųjų metų po projekto įgyvendinimo pabaigos metų (imtinai);

24.7. pareiškėjas yra įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ (Žin., 2008, Nr. 58-2192) nustatyta tvarka;

24.8. pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio produktų gamybos ir (arba) paslaugų žemės ūkiui teikimo ataskaitiniais ir (arba) einamaisiais metais iki paramos paraiškos pateikimo sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų pareiškėjo ūkinės veiklos pajamų;

24.9. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama. Parama projektams, pagal kuriuos paramos prašoma remiamoms, Taisyklių 1 priede nurodytoms apgyvendinimo paslaugoms (nakvynės ir pusryčių, vaikų poilsio stovyklų paslaugoms), kurių įgyvendinimo vieta yra žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;

24.10. projektas nesusijęs su produktų, patenkančių į supaprastintųjų specialiųjų taisyklių pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų paraiškas pagal vietos plėtros strategiją „Pakruojo rajono 2007-2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonės „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ 2 priedą (toliau – Taisyklių 2 priedas), gamyba. Šis apribojimas netaikomas tais atvejais,

kai į Taisyklių 2 priedą patenkantis produktas naudojamas kaip žaliava galutiniam, į Taisyklių 2 priedą nepatenkančiam, produktui gaminti;

24.11. nekilnojamas turtas, į kurį investuojama, pareiškėjo valdomas teisėtai pagrindais šia tvarka:

24.11.1. projekto įgyvendinimo vietoje žemė, įskaitant žemę po pastatais ir (arba) statiniais, priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui (kai pareiškėjas – ūkininkas, kaip nurodyta Taisyklių 19.1 punkte, ar kaimo gyventojas, kaip nurodyta Taisyklių 19.3 punkte) nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise, arba yra pareiškėjo nuomojama, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas ja ne trumpiau kaip septynerius metus nuo paramos paraiškos užregistravimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

24.11.2. pastatai, statiniai ir (arba) patalpos, kuriuose pagal projektą atliekami, rekonstrukcijos ir (arba), kapitalinio remonto darbai, priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui (kai pareiškėjas – ūkininkas, kaip nurodyta Taisyklių 19.1 punkte, ar kaimo gyventojas, kaip nurodyta Taisyklių 19.3 punkte) nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise, arba yra nuomojami, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos paraiškos užregistravimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos. Pastatų, statinių ir (arba) patalpų nuomos ar kito teisėto naudojimosi jais sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

24.11.3. naujai statomi ir (arba) rekonstruojami pastatai, statiniai ir (arba) patalpos priklauso pareiškėjui nuosavybės teise;

24.11.4. tokiu atveju, kai Taisyklių 24.11.1 arba 24.11.2 punktuose minimas turtas priklauso sutuoktiniui (-iams) bet kuriuo šiuose punktuose paminėtu teisėtu pagrindu, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamoją turtą ir plėtoti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos paraiškos užregistravimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos;

24.11.5. tokiu atveju, kai Taisyklių 24.11.1 arba 24.11.2 punktuose minimas turtas priklauso pareiškėjui ar jo sutuoktiniui su kitais asmenimis arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise su kitais asmenimis, pateikiamas rašytinis bendraturčio (-ių) sutikimas investuoti į jam kartu su pareiškėju ir (arba) jo sutuoktiniu priklausančią turtą ir plėtoti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos paraiškos užregistravimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos;

24.12. pareiškėjas įsipareigoja, esant draudimo paslaugų prieinamumui, apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniam kaip penkerių arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerių metų laikotarpiui: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjas, paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų apie tai pranešti Agentūrai. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Tokiu atveju pareiškėjas, pateikdamas paramos paraišką, privalo įsipareigoti, jog, įvykus įvykiui, kurio metu buvo sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, Agentūrai sugrąžins projekto įgyvendinimui skirtą paramos lėšų dalį;

24.13. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio strategijos vykdytojo (VVG) ir Agentūros sutikimo nekeisti remiamos veiklos pobūdžio, projekto įgyvendinimo reikalavimų ir nuosavybės formos, neparduoti, neįkeisti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgytos nuosavybės, nenutraukti projekte numatytos vykdyti veiklos, nekeisti projekto įgyvendinimo vietos mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

24.14. visos investicijos atitinka EB darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta Techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. 23-601; 2007, Nr. 129-5249), ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 (Žin., 1999, Nr. 90-2663; 2001, Nr. 54-1932);

24.15. pareiškėjas verslo plane (projekto apraše), kuris yra Taisyklių 3 priede pateikiamos paramos paraiškos formos sudedamoji dalis, įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ekonominio tinkamumo įvertinimo rodiklių reikšmes, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 (Žin., 2009, Nr. 59-2335);

24.16. jei projekte numatyti statybos (nauja statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo darbai, turi būti pateiktas:

24.16.1. numatytiems statybos (nauja statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbams, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Žin., 2005, Nr. 4-80), nuostatomis, turi būti parengtas techninis projektas su visomis sudedamosiomis jo dalimis, kuris kartu su išduotu statybos leidimu Vietos veiklos grupei „Pakruojo rajono partnerystė“ pateikiamas kartu su paramos paraiška, arba, negavus statybos leidimo iki paramos paraiškos pateikimo, vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu. Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. 50-1675), nuostatomis, į statinio techninį projektą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba kultūros paveldo objekto ar saugojamojoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti atsakingų institucijų patvirtintą supaprastintą techninį projektą, parengtą vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (Žin., 2002, Nr. 43-1639). Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba nebus vykdoma kultūros paveldo objekto ar saugojamojoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus, kaip tai nurodyta Statybos techniniame reglamente STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“;

24.16.2. jei nėra galimybės statybos leidimo ir statinio techninio projekto pateikti kartu su paramos paraiška, paramos paraiškos pateikimo momentu turi būti pateiktas statinio projektavimo sąlygų sąvadas, parengtas vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.07:2002 „Statinio projektavimo sąlygų sąvadas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 215 (Žin., 2002, Nr. 54-2153), nuostatomis, į kuri turėtų pateikti projekto brėžiniai, bendrieji sprendinių duomenys, aiškinamasis raštas ir sprendinius pagrindžiantys skaičiavimai (atlikti taisyklėse nustatyta tvarka). Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“ nuostatomis, į statinio projektavimo sąlygų sąvadą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.07:2002 „Statinio projektavimo sąlygų sąvadas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis. Jei projekte

numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, turi būti tenkinami Taisyklių 24.16.1 nurodyti šių statinių statybai taikomi reikalavimai ir su paramos paraiška pateikiami projekto brėžiniai, bendrieji sprendinių duomenys, aiškinamasis raštas ir sprendinius pagrindžiantys skaičiavimai. Jei pareiškėjas statybos leidimą bei techninį projektą ar supaprastintą techninį projektą teikia su paramos paraiška, projektavimo sąlygų sąvado pateikti nereikia;

24.16.3. jei, nustatant investicijų vertę, nesivadovaujama statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 30-330 (Žin., 2007, Nr. 78-3158, Nr. 103-4234; 2008, Nr. 122-4638; 2009, Nr. 125-5414), statinių techniniuose projektuose numatytoms investicijoms pagrįsti turi būti pateiktos projektinės sąmatos, kurios turi būti patvirtintos atestuoto tai veiklos sričiai projekto vadovo parašu;

24.16.4. jei projekte numatyta statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, Taisyklių 24.16.1–24.16.3 punktuose nurodyti reikalavimai netaikomi. Atitiktis Taisyklių 24.16.1–24.16.3 punktuose nurodytiems reikalavimams gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

24.17. jei projekte numatyta vykdyti licencijuotą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, arba jei projektas skirtas tradiciniams amatams puoselėti, pareiškėjas licenciją, leidimą arba, pradėdamas naują tradicinių amatų puoselėjimo veiklą, tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikata (-us), išduotą (-us) vadovaujantis Sertifikavimo taisyklėmis, Vietos veiklos grupei „Pakruojo rajono partnerystė“ įsipareigoja pateikti kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

24.18. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis. Skolintos lėšos pagrindžiamos su paramos paraiška pateikiant dokumentus, įrodančius paskolos suteikimo galimybę. Iki mokėjimo prašymo pateikimo, jei projektas ar projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, paramos gavėjas strategijos vykdytojui (VVG) turi pateikti pasirašytą paskolos sutartį ar susitarimą dėl paskolos suteikimo projektui ar projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Agentūra ir strategijos vykdytojas (VVG) neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Pareiškėjas, pradėdamas vykdyti projekte numatytą veiklą, ūkinės veiklos pradžios balanse nurodo turimas lėšas, skirtas veiklai vykdyti. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

24.19. jei projekte numatyta vykdyti veiklą, susijusią su energijos ir elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba, iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų biodujas,

biokurą gaminančių įrenginių eksploatavimu, pakaitinio kuro (granulių) ir kitos panašios produkcijos gamyba, kaip tai nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.18, 1.87, 1.88 ir 1.92 punktuose, ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos turi būti gaminama pardavimui.

25. Tinkamumo kriterijai taikomi pareiškėjui – ūkininkui ir kaimo gyventojui:

25.1. yra kompetentingas projekte numatytos veiklos srityje, t. y. tenkina bent vieną iš šių reikalavimų:

25.1.1. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) išsilavinimą, profesinę kvalifikaciją arba yra išklauses (šiuo metu studijuoja) švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo ar papildomos kompetencijos įgijimo programą (-as), susijusią (-ias) su projekte numatyta veikla, arba Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme (Žin., 1996, Nr. 84-2002; 2004, Nr. 153-5573) nustatyta tvarka jam yra suteiktas meno kūrėjo statusas už nuopelnus projekte numatytos vykdyti veiklos srityje;

25.1.2. turi ne mažiau kaip vienerių metų patirtį projekte numatytos veiklos srityje;

25.1.3. įsipareigoja nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos projekto įgyvendinimo laikotarpiu kelti kvalifikaciją verslumo srityje, t. y. išklausti specializuotus kursus, susijusius su verslumo ugdymu, ir pateikti tai patvirtinantį pažymėjimą iki projekto įgyvendinimo pabaigos (kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu);

25.2. turi Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualiosios veiklos, numatytos projekte, pažymą, išduotą vadovaujantis Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualiosios veiklos vykdymo ir Nenuolatinio Lietuvos gyventojų nuolatinės bazės įregistravimo Lietuvoje pažymų išdavimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 373 (Žin., 2003, Nr. 1-31), arba verslo liudijimą, pratęstą ne trumpesniam terminui kaip iki einamųjų metų pabaigos, išduotą Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 (Žin., 2002, Nr. 112-4992, 2005, Nr. 138-4971), nustatyta tvarka, arba, jei pareiškėjas – ūkininkas, tarp Ūkininkų ūkių registre nurodytų ūkio duomenų minimas projekte numatytos vykdyti individualiosios ne žemės ūkio veiklos rūšies (-ių) kodas (-ai). Naujai pradedamos ne žemės ūkio veiklos atveju Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualiosios veiklos, numatytos projekte, pažymą arba verslo liudijimą, arba informaciją apie Ūkininkų ūkių registre papildytus ūkio duomenis, nurodant papildomą (-us) ūkyje vykdomos individualiosios ne žemės ūkio veiklos rūšies (-ių) kodą (-us), pareiškėjas gali pateikti kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu. Ūkininkas, Ūkininkų ūkių registre patikslinęs ūkio duomenis ir nurodęs, kad ūkyje užsiima ir (arba) ketina užsiimti papildoma individualiaja ne žemės ūkio veikla, apie tai privalo informuoti apskrities valstybinę mokesčių inspekciją ir pateikti Nuolatinio Lietuvos gyventojų prašymo įregistruoti į Mokesčių mokėtojų registrą FR0792 formą, patvirtintą Valstybinės mokesčių

inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. VA-29 (Žin., 2005, Nr. 46-1537; 2009, Nr. 117-5064);

25.3. tvarkydamas ir (arba) įsipareigodamas tvarkyti buhalterinę apskaitą, taip pat vadovaujasi ir (arba) įsipareigoja vadovautis Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 (Žin., 2006, Nr. 140-5367), sudarant pelno (nuostolio) ataskaitą ir balansą.

26. Tinkamumo kriterijai taikomi pareiškėjui – labai mažai įmonei:

26.1. labai maža įmonė yra kompetentinga projekte numatytos veiklos srityje, t. y. tenkinamas bent vienas iš šių reikalavimų:

26.1.1 bent vienas labai mažos įmonės darbuotojas yra kompetentingas projekte numatytos vykdyti veiklos srityje pagal bent vieną iš Taisyklių 25.1 punkte nurodytų kriterijų;

26.1.2. labai maža įmonė vykdo projekte nurodytą veiklą ne mažiau kaip vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo ir gauna iš šios veiklos pajamų;

26.2. labai maža įmonė įsipareigoja išlikti savarankiška įmone mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos;

26.3. labai maža įmonė įregistruota ir veikia kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Savivaldybių centrai nepriskiriami prie vietovių, tinkamų paramai gauti;

26.4. įmonė, tvarkydama ir (arba) įsipareigodama tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansinę atskaitomybę, vadovaujasi ir (arba) įsipareigoja vadovautis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu (Žin., 2001, Nr. 99-3516, 2008, Nr. 79-3098) ir galiojančiais Verslo apskaitos standartais, skelbiamais viešosios įstaigos „Audito ir apskaitos tarnyba“ interneto tinklapyje (www.aat.lt).

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

27. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir negali viršyti 36 mėnesių nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos.

28. Projekte turi būti numatytos ir paramos paraiškoje nurodytos visos išlaidos, susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamomis finansuoti pripažintos ir būtinos projektui įgyvendinti išlaidos, neviršijančios numatyto paramos dydžio ir intensyvumo ir patirtos laikantis Bendrosiose taisyklėse nustatytų pirkimo procedūrų. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos

bendra suma. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas.

29. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

29.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje;

29.2. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu, ir išlaidos, pareiškėjo patirtos įgyvendinant projektą. Tiek bendrosios, tiek projekto įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų sąraše, pateiktame Taisyklių 30 punkte, arba jei jos padarytos nesilaikant Bendrosiose taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

29.3. faktiškai patirtos, įtrauktos į paramos gavėjo apskaitą ir kurios gali būti atpažintos, yra pagrįstos ir patvirtintos atitinkamais išlaidas pateisinančiais ir išlaidų apmokėjimą įrodančiais dokumentų originalais arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis;

29.4. padarytos naujoms, nenaudotoms, teisės aktų nustatytais reikalavimais atitinkančioms prekėms įsigyti.

30. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

30.1. projekte numatyti veiksmai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ir (arba) kapitalinis remontas. Projekte numatyti veiksmai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų ir (arba) statinių statybą, rekonstrukciją ir (arba) kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

30.2. naujos technikos ir įrangos, baldų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas ir įrengimas projekto įgyvendinimo vietoje, prie kurių priskiriama:

30.2.1. kompiuterinė ir programinė įranga, pramoniniai spausdintuvai, daugiafunkciniai spausdinimo prietaisai;

30.2.2. motorinės kelių transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 28.3.1 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų kategorijas, klases ir joms priskirtus kėbulų tipų kodus, nustatytus vadovaujantis Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimais, patvirtintais Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 (Žin., 2008, Nr. 141-5606);

30.2.3. vidaus vandenių transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 28.3.2 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų klasifikavimą, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus vandenių transporto kodeksu (Žin., 1996, Nr. 105-2393), ir tik tais atvejais, kai projektas susijęs su rekreacinių paslaugų teikimu, kaip nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.99 punkte;

30.2.4. kita projektui įgyvendinti ir projekte numatyta veikla vykdyti būtina technika ir (arba) įranga, baldai (išperkamoji nuoma įsigyjamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos);

30.3. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimas (apšvietimo, privažiavimo įrengimo sklypo, kuriame įgyvendinamas projektas, ribose, vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, energijos iš atsinaujinančių išteklių tiekimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo daugiamečių augalų įsigijimo ir kt. su projekto įgyvendinimu susijusios infrastruktūros kūrimo ar gerinimo darbų išlaidos);

30.4. interneto svetainės sukūrimas;

30.5. bendrosios išlaidos. Verslo plano (projekto aprašo) parengimo ir konsultavimo projekto įgyvendinimo klausimais išlaidos gali būti finansuojamos tik tuo atveju, jei šias paslaugas atlieka Ministerijos nustatyta tvarka akredituoti konsultantai, kaip tai nurodyta Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 3D-242 (Žin., 2007, Nr. 57-2207; 2008, Nr. 48-1790). Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) gali būti ne didesnė kaip:

30.5.1. 7 000 Lt (septyni tūkstančiai litų);

30.5.2. 10 000 Lt (dešimt tūkstančių litų), jei projekte numatyta projekto veikla vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ir (arba) kapitalinis remontas, ir šioms išlaidoms kompensuoti prašoma paramos lėšų;

30.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. 48-1868).

31. Netinkamos finansuoti išlaidos:

31.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklių 28 ir 29 punktuose nustatytų reikalavimų ir neįvardytos Taisyklių 30 punkte;

31.2. trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimo išlaidas;

31.3. išlaidos, patirtos įsigyjant šias transporto priemones:

31.3.1. motorines kelių transporto priemones, priklausančias L kategorijai ar jai prilyginamas (mopedus, motociklus, triračius, keturračius motociklus, bagius, kartingus ir pan.), taip pat priklausančias M kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams (išskyrus autokatafalkus), N kategorijos N³ klasei ir kėbulų tipams, kurių kodai – BAE, BAF, BAG, BAH, BAK, BAL, BAM, BC, BD, BAN, BAR, BAS, G kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams, O kategorijos O⁴ klasei ir

specialiosios paskirties transporto priemonės, kurių kodai – SA, SB, SC, SE, SH, SJ, SL, SM, SN, SP, SR, SS, ST ir SZ, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose;

31.3.2. vidaus vandenų transporto priemonės, priskiriamas žvejybos laivams, sportiniams laivams, asmeniniams laivams (vandens motociklams), plūduriuojantiems įrenginiams, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekse;

31.3.3. visų tipų orlaiviams priskiriamus aparatus (mašinas), kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme (Žin., 2000, Nr. 94-2918) ir kituose tai reglamentuojančiuose teisės aktuose;

31.4. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas ir nesilaikant pirkimo procedūrų, nurodytų Bendrosiose taisyklėse;

31.5. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jeigu pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius (ši nuostata netaikoma žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių statybos ir (arba) rekonstrukcijos finansavimo atveju, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, arba Ministerijos nustatyta pirkimų tvarka). Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

31.6. žemės pirkimo ir (arba) nuomos išlaidos, išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, turto nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

31.7. gyvūnų, vienmečių augalų įsigijimo išlaidos;

31.8. išlaidos, padengtos naudojant finansų inžinerijos priemones, finansuotas iš EB struktūrinių fondų lėšų, taip pat paramos lėšas, finansuojamas iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų ar bet kurio kito EB finansinio instrumento lėšų;

31.9. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;

31.10. išlaidos reklamai, skirtai ne projektui viešinti.

32. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. 35-1271) paramos gavėjas turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. PARAMOS PARAIŠKOS TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS SKYRIMO TVARKA

33. Paramos paraiškos forma pateikiama Taisyklių 3 priede, skelbiama interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir gaunama Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ buveinėje.

34. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paraiškos nepriimamos.

35. Prie paramos paraiškos turi būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašytas į elektroninę laikmeną).

36. Vietos projektų paraiškas kartu su reikalaujamais priedais iš pareiškėjų priima ir registruoja strategijos vykdytojo (VVG) paskirtas atsakingas asmuo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbime nurodytu adresu: Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“, Pergalės g. 1, 83159 Pakruojis. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

37. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir reikalaujamų prie paramos paraiškos pridedamų dokumentų egzempliorius, kurio pirmajame puslapyje nurodoma ORIGINALAS, taip pat paramos paraiškos ir reikalaujamų prie paramos paraiškos pridedamų dokumentų kopija, kurios pirmajame puslapyje nurodoma KOPIJA. Kiekvienas bylos puslapis turi būti sunumeruotas. Pateikiamos paramos paraiškos ir jos priedų originalas ir kopija turi būti įsegti į atskirus segtuvus.

38. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo ir kopijos lapą.

39. Paramos paraiškų vertinimas pradedamas nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos. Paramos paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau kaip 40 darbo dienų nuo jos užregistravimo dienos (į šį paramos paraiškų vertinimo terminą neįskaičiuojami paklausimų pareiškėjui bei patikrų vietoje atlikimo terminai).

40. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi paramos paraiškoje nurodyti dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi paramos paraiškoje nurodyti dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, paramos paraiška neregistruojama ir strategijos vykdytojo (VVG) darbuotojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos paramos paraiškos neregistravimo priežastys.

41. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

42. Strategijos vykdytojas (VVG), įvertinęs paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę, paramos paraiškų vertinimo ataskaitas ir teikia jas strategijos vykdytojo (VVG) valdymo organui svarstyti.

43. Strategijos vykdytojo (VVG) valdymo organo valdyba svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir dėl finansuotinių projektų priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą.

44. Sprendimas dėl paramos skyrimo įteisinamas Agentūros direktoriaus įsakymu.

45. Priėmus sprendimą skirti paramą, pareiškėjas tampa paramos gavėju Paramos sutartis nesudaroma.

46. Pareiškėjas informuojamas registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo sprendimo gavimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos, nurodydama paramos dydį ir sprendimo apskundimo tvarką.

XI. VIETOS PROJEKTO NAUDOS IR KOKYBĖS KRITERIJAI

47. Vietos projektų naudos ir kokybės vertinimas atliekamas vadovaujantis Bendrųjų taisyklių IX skyriuje pateiktomis nuostatomis. Atliekant vietos projekto naudos ir kokybės vertinimą, turi būti pildoma vietos projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelė.

48. Vietos projektų naudos ir kokybės kriterijai ir jų didžiausi vertinimo balai yra šie:

1 lentelė

Eil. Nr.	Vietos projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Maksimalus balų skaičius
1.	Vietos projekto rezultatų poreikis ir naudos pagrindumas	40
1.1.	Vietos projekto rezultatai atitinka tikslinės grupės poreikius	8
1.2.	Vietos projektas teikia adekvačią naudą, palyginti su sąnaudomis, kurių reikia planuojamiems vietos projekto rezultatams pasiekti	6
1.3.	Pagrįstas vietos projekto rezultatų būtinumas	10
Eil. Nr.	Vietos projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Maksimalus balų skaičius
1.4.	Pareiškėjas prisideda prie vietos projekto nuosavomis lėšomis	4
1.5.	Pagrįstas vietos projekto rezultatų papildomas socialinis-ekonominis poveikis	6
1.6.	Pagrįstas vietos projekto poveikis regionų plėtros skirtumų mažinimui	6
2.	Gebėjimai įgyvendinti vietos projektą	40
2.1.	Vietos projekto veiklos sritys aiškiai apibrėžtos	6
2.2.	Vietos projekto veiklos sritys aiškiai pagrįstos	8
2.3.	Vietos projekto veiklos sritys racionaliai išdėstytos laike	6
2.4.	Aiškus atsakomybės už vietos projekto įgyvendinimą pasiskirstymas	10
2.5.	Pagrįsta, kad pareiškėjas turi gebėjimų įgyvendinti vietos projektą	10

Eil. Nr.	Vietos projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Maksimalus balų skaičius
3.	Vietos projekto atitiktis strategijai	20
3.1.	Vietos projekto vykdytojas ir partneris, jeigu toks būtinas, turi atitinkamą kvalifikaciją, gebėjimus ir patirtį įgyvendinti projekte numatytas veiklas	4
3.2.	Pagrįstas vietos projekto vykdytojo įgyvendinamo projekto poveikis moterų, jaunimo ir kitoms tikslinėms grupėms	6
3.3.	Vietos projekto sąmatoje numatytos išlaidos aiškios, pagrįstos ir realios	10
	IŠ VISO:	100

XII. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

49. Mokėjimo prašymai teikiami:

49.1. kartu su paramos paraiška, jei pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo patyrė ir apmokėjo dalį ar visas su projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas, kurioms finansuoti prašo skirti paramą. Šiuo atveju su paramos paraiška yra teikiamas mokėjimo prašymas, kurio pavyzdinė forma pateikta Taisyklių 4 priede;

49.2. po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos paraiškoje, jei pareiškėjas būtinas projektui įgyvendinti investicijas ar jų dalį numatė patirti ir apmokėti po paramos paraiškos pateikimo dienos.

50. Mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus skelbiama interneto tinklapyje www.pakruojovvg.lt ir gaunama Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ buveinėje.

51. Paramos gavėjas turi pateikti vieną mokėjimo prašymo originalą, pažymėtą spaudu ORIGINALAS, ir vieną kopiją, pažymėtą spaudu KOPIJA, ir pridedamų dokumentų originalus, strategijos vykdytojo (VVG) darbuotojo arba notaro patvirtintas kopijas. Pateikiami dokumentų originalai, kurie pažymėti atitinkamu spaudu, gražinami paramos gavėjui, o pasiliekomos patvirtintos spaudu TIKRA kopijos.

52. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja strategijos vykdytojo (VVG) paskirtas atsakingas asmuo adresu: Pergalės g. 1, 83159 Pakruojis.

53. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Bendrosiose taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 10 darbo dienų nuo paramos paraiškoje nurodytų projekto įgyvendinimo etapų terminų. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami, išskyrus atvejus, nurodytus šių Taisyklių 55 punkte.

54. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paraiškoje nustatyto

atitinkamo termino pabaigos turi strategijos vykdytojui (VVG) pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo.

55. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi strategijos vykdytojui (VVG) raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

56. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

57. Mokėjimo prašymų vertinimas atliekamas Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka. Mokėjimo prašymas turi būti įvertintas ne vėliau kaip per:

57.1. kai mokėjimo prašymas teikiamas kartu su paramos paraiška: per 10 kalendorinių dienų nuo sprendimo skirti paramą dienos atliekamas mokėjimo prašymo administracinis vertinimas ir perduodamas Agentūros KDTS, o per 30 d. d. nuo gavimo Agentūros KDTS dienos atliekamas mokėjimo prašymo tinkamumo skirti paramą vertinimas. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui bei patikrų vietoje atlikimo laikas;

57.2. kai mokėjimo prašymas (-ai) teikiamas (-i) pagal paramos paraiškoje nurodytus projektų įgyvendinimo etapus: per 10 kalendorinių dienų nuo mokėjimo prašymo užregistravimo strategijos vykdytojo (VVG) dienos atliekamas mokėjimo prašymo administracinis vertinimas ir perduodamas Agentūros KDTS, o per 20 d. d. nuo gavimo Agentūros KDTS dienos atliekamas mokėjimo prašymo tinkamumo skirti paramą vertinimas. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui bei patikrų vietoje atlikimo laikas.

58. Šiai Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

59. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir strategijos vykdytojui (VVG) teikia mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjo ar jo įgalioto asmens parašu ir antspaudu (jei toks turimas).

60. Paramos gavėjas gali pateikti iki šešių mokėjimo prašymų (įskaitant ir paskutinį mokėjimo prašymą).

61. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia strategijos vykdytojui (VVG) galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

62. Paramos lėšos išmokamos Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka.

63. Nepanaudojus visos skirtos paramos sumos dėl sumažėjusių projekte numatytų išlaidų vertės, paramos gavėjas Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka gali numatyti padaryti tiesiogiai su vykdoma veikla susijusias tinkamas finansuoti išlaidas.

XIII. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA IR TIKRINIMAS

64. Paramos gavėjas teikia strategijos vykdytojui (VVG) projekto įgyvendinimo ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia Bendrosiose taisyklėse nustatyta tvarka.

65. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Bendrosiose taisyklėse.

66. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir pažeidžiant įsipareigojimus, numatytus Taisyklėse ir paramos paraiškoje, taikomos sankcijos, numatytos Bendrosiose taisyklėse.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

67. Projektinių dokumentų saugojimui taikomi reikalavimai strategijos vykdytojo (VVG) ir (arba) Agentūros priimtų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, susijusių su projektu, pateiktų pagal Priemonę, administravimu, vertinimu, atranka ir mokėjimo prašymų administravimu, apskundimo tvarka ir kita Taisyklėse nenurodyta informacija pateikiama Bendrosiose taisyklėse ir kituose su projektu rengimu ir įgyvendinimu susijusiuose teisės aktuose.

68. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

Specialiųjų supaprastintųjų taisyklių
pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų
paraiškas pagal vietos plėtros strategiją
„Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros
strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas
prie ne žemės ūkio veiklos“

1 priedas

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI GALI BŪTI SKIRIAMA
PARAMA PAGAL VIETOS VEIKLOS GRUPĖS „PAKRUOJO RAJONO
PARTNERYSTĖ“ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS „PAKRUOJO RAJONO 2007– 2013
M. KAIMO PLĖTROS STRATEGIJA“ 1.2. PRIEMONĘ „PERĖJIMAS PRIE NE ŽEMĖS
ŪKIO VEIKLOS“, RŪŠIŲ SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. 119-4877) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ vietos plėtros strategijos „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.1.	01. 62 klasė	Kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkiui ir gyvulininkystei teikimą (neremiamos į šią EVRK klasę įtrauktos veiklos rūšys, nurodytos supaprastintųjų specialiųjų taisyklių pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų paraiškas pagal vietos plėtros strategiją „Pakruojo rajono 2007-2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ 2 priedo 1.1 punkte).
1.2.	B sekcija 08 skyrius	Kasyba ir karjerų eksploatavimas: Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas.
1.3.	09.9 grupė	Kitai kasybai ir karjerų eksploatavimui būdingų paslaugų veikla.
1.4.	C sekcija 10.52 klasė	Apdirbamoji gamyba: Valgomųjų ledų gamyba.
1.5.	10.7 grupė	Kepyklos ir miltinių produktų gamyba.
1.6.	10.82 klasė	Kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 2 priedo 1.10 punkte, gamybą).
1.7.	10.83 klasė	Kavos ekstraktų ir koncentratų, kavos pakaitalų gamyba.
1.8.	10.84 klasė	Užgardų ir pagardų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.12 ir 1.13 punktuose nurodytų produktų gamybą).
1.9.	10.89 klasė	Sriubų ir sultinių, negyvūninės kilmės pieno ir panašių į sūrį gaminių gamyba, kiaušinio produktų ir kiaušinio albumino gamyba.
1.10.	10.89.10 poklasis	Mielių gamyba.
1.11.	11.07 klasė	Nealkoholinių gėrimų gamyba; mineralinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens gamyba.
1.12.	13 skyrius	Tekstilės gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.20 punkte nurodytų produktų gamybą).

1.13.	14 skyrius	Drabužių siuvimas (gamyba).
1.14.	15 skyrius	Odos ir odos dirbinių gamyba.
1.15.	16 skyrius	Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba.
1.16.	17 skyrius	Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba.
1.17.	18.1 grupė	Spausdinimas ir su spausdinimu susijusios paslaugos.
1.18.	19.20 klasė	Tepalinių alyvų ir tepalų, įskaitant pagamintų iš alyvų atliekų, įvairių produktų: vaitspirito, vazelino, parafino, techninio vazelino ir kt., durpių briketų, durpių ar durpių ir šieno mišinio ar pan. atliekų mišinių granulių, kuro briketų gamyba, biokuro maišymas, t. y. etanolio maišymas su naftos produktais, pvz., gazolinu (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.19.	19.20.20 poklasis	Tepalų ir kitų alyvų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.25 punkte nurodytų produktų gamybą).
1.20.	19.20.30 poklasis	Parafino ir techninio vazelino gamyba.
1.21.	20.12 klasė	Dažiklių ir pigmentų gamyba.
1.22.	20.14 klasė	Medienos distiliavimo produktų (medžio anglių) gamyba (išskyrus medžio anglių ir kitų medienos produktų gamybą miške, panaudojant tradicinius metodus, taip pat medienos rinkimą ir ruošą, atliekamą miške, skirtą energijai gauti, kaip nurodyta EVRK 02.20 klasėje).
1.23.	20.15 klasė	Vazoniniams augalams skirtų žemės mišinių iš durpių, sudarančių pagrindinę dalį, ar iš natūralaus dirvožemio, smėlio, molio ir mineralų gamyba.
1.24.	20.16 klasė	Pirminių plastikų gamyba.
1.25.	20.3 grupė	Dažų, lakų ir panašių dangų medžiagų, spaustuvinių dažų ir mastikų gamyba.
1.26.	20.4 grupė	Muilo ir ploviklių, valiklių ir blizgiklių, kvepalų ir tualetų priemonių gamyba.
1.27.	20.52 klasė	Klijų gamyba.
1.28.	20.53 klasė	Eterinio aliejaus gamyba.
1.29.	20.59 klasė	Fotografinių plokštelių, kino juostų, jautrinto popieriaus ir kitų jautrintų neeksponuotų medžiagų, fotografijoms naudojamų cheminių preparatų, želatinos ir jos darinių gamyba.
1.30.	20.59.10 poklasis	Lydymo, litavimo ar suvirinimo miltelių ir pastų gamyba.
1.31.	20.59.30 poklasis	Antidetonatorių, antifrizų, skysčių hidrauliniams sistemoms gamyba.
1.32.	20.59.40 poklasis	Rašalo ir tušo gamyba.
1.33.	20.6 grupė	Cheminių pluoštų gamyba.
1.34.	21.2 grupė	Farmacinių preparatų gamyba.
1.35.	22 skyrius	Guminių ir plastikinių gaminių gamyba.
1.36.	23.1 grupė	Stiklo ir stiklo gaminių bei dirbinių gamyba.
1.37.	23.2 grupė	Ugniai atsparių gaminių gamyba.
1.38.	23.3 grupė	Statybinių medžiagų iš molio gamyba.
1.39.	23.4 grupė	Kitų porcelianinių ir keraminių gaminių bei dirbinių gamyba.

1.40.	23.5 grupė	Cemento, kalkių ir gipso gamyba.
1.41.	23.6 grupė	Betono, cemento ir gipso gaminių bei dirbinių gamyba.
1.42.	23.7 grupė	Akmens pjaustymas, tašymas ir apdailinimas.
1.43.	23.9 grupė	Abrazyvinių gaminių ir niekur kitur nepriskirtų nemetalo mineralinių produktų gamyba.
1.44.	24.41 klasė	Tauriųjų metalų gamyba.
1.45.	24.42 klasė	Aliuminio gamyba.
1.46.	24.43 klasė	Švino, cinko ir alavo gamyba.
1.47.	24.44 klasė	Vario gamyba.
1.48.	24.45 klasė	Kitų spalvotųjų metalų gamyba.
1.49.	24.5 grupė	Metalų liejinių gamyba (išskyrus plieno liejinių gamybą).
1.50.	25.1 grupė	Konstrucinių metalo gaminių gamyba (išskyrus plieno sektoriaus gaminių gamybą).
1.51.	25.2 grupė	Metalinių cisternų, rezervuarų ir talpyklų gamyba.
1.52.	25.3 grupė	Garų generatorių, išskyrus centrinio šildymo karšto vandens katilus, gamyba.
1.53.	25.5 grupė	Metalo kalimas, presavimas, štapavimas ir profiliavimas; miltelių metalurgija (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).
1.54.	25.6 grupė	Metalų apdorojimas ir dengimas; mechaninis apdirbimas (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).
1.55.	25.71 klasė	Valgomųjų ir kitų pjovimo įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.35 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.56.	25.72 klasė	Spynų ir vyrių gamyba.
1.57.	25.73 klasė	Kitų įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.36 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.58.	25.9 grupė	Kitų metalo gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.37 punkte nurodytą gamybą).
1.59.	26 skyrius	Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba.
1.60.	27 skyrius	Elektros įrangos gamyba.
1.61.	28.1 grupė	Bendrosios paskirties mašinų gamyba.
1.62.	28.2 grupė	Kitų bendrosios paskirties mašinų ir įrangos gamyba.
1.63.	28.4 grupė	Metalo formavimo įrangos ir staklių gamyba.
1.64.	28.9 grupė	Kitų specialiosios paskirties mašinų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.39 punkte nurodytą gamybą).
1.65.	29 skyrius	Motorinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba.
1.66.	30.12 klasė	Pramoginių ir sportinių katerių (laivų) statyba.
1.67.	30.91 klasė	Motociklų gamyba.
1.68.	30.92 klasė	Dviračių ir invalidų vežimėlių gamyba.
1.69.	30.99 klasė	Kitos, niekur kitur nepriskirtos, transporto įrangos gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.44 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.70.	31 skyrius	Baldų gamyba.
1.71.	32.12 klasė	Papuošalų, juvelyrinių ir panašių dirbinių gamyba.

1.72.	32.13 klasė	Dirbtinės bižuterijos ir panašių dirbinių gamyba.
1.73.	32.2 grupė	Muzikos instrumentų gamyba.
1.74.	32.3 grupė	Sporto reikmenų gamyba.
1.75.	32.4 grupė	Žaidimų ir žaislų gamyba.
1.76.	32.5 grupė	Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamyba.
1.77.	32.91 klasė	Šluotų ir šepėčių gamyba.
1.78.	32.99 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.46 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.79.	32.99.10 poklasis	Medinių karstų ir kitų laidojimo reikmenų gamyba.
1.80.	33.11 klasė	Metalo gaminių remontas.
1.81.	33.12 klasė	Mašinų remontas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.47 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.82.	33.13 klasė	Elektroninės ir optinės įrangos remontas.
1.83.	33.14 klasė	Elektros įrangos remontas.
1.84.	33.17 klasė	Kitų transporto priemonių remontas ir techninė priežiūra (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.50 punkte nurodytą veiklą).
1.85.	33.19 klasė	Kitos įrangos remontas.
1.86.	33.2 grupė	Pramoninių mašinų ir įrangos įrengimas.
1.87.	D sekcija 35.11 klasė	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (parama neskiriama tiems projektams, kurie buvo ar yra finansuojami iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų): Energijos ir elektros energijos gamyba: energiją (iš atsinaujinančių energijos išteklių) gaminančių įrenginių, įskaitant dujų turbinas, biodyzelinius agregatus, biodujų, biomasės katilus ir (arba) variklius, vėjo elektrines, hidroelektrines, saulės baterijų bei kolektorių sistemas, geoterminius įrenginius ir kitus atsinaujinančios energijos panaudojimo įrenginius, eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. energijos pagaminama pardavimui).
1.88.	35.21 klasė	Biodujas, biokurą iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų gaminančių įrenginių eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. dujų ar kuro pagaminama pardavimui).
1.89.	35.30 klasė	Garų ir karšto vandens gamyba šildymo, energijos ir kitais tikslais (kai ne mažiau kaip 50 proc. garo ar karšto vandens pagaminama pardavimui), ledo, skirto maistui ir kitiems tikslams, pvz., aušinti, gamyba.
1.90.	E sekcija 37 skyrius	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas: Nuotekų valymas: buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas kolektoriais (rinktuvais), cisternomis ir kitokiomis transporto priemonėmis (asenizacijos mašinomis ir kt.); nuotekų rezervuarų ir pūdomųjų nusodintuvų, rinktuvų ir duobių tuštinimas ir valymas; cheminių tualetų kasdieninė priežiūra; nuotakų ir išvadų priežiūra ir valymas, įskaitant valymą lynu (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.53 punkte nurodytų paslaugų teikimą).

1.91.	38.1 grupė	Atliekų surinkimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.54 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.92.	38.21 klasė	Nepavojingų atliekų šalinimas, deginant (kai gaminama šiluma, elektra ir (arba) garas) arba kitais būdais, kai gaminamas kompostas, pakaitinis kuras, biodujos, pelenai arba kiti šalutiniai produktai paskesniame panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas, žolė ar kitos medžiagos, gaminamas pakaitinis kuras (granulės) (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.93.	F sekcija 41.2 grupė	Statyba: Gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba.
1.94.	42 skyrius	Inžinerinių statinių statyba.
1.95.	43 skyrius	Specializuota statybos veikla.
1.96.	G sekcija 45.2 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas (išskyrus žemės ūkio technikos remontą).
1.97.	45.40 klasė	Motociklų techninė priežiūra ir remontas.
1.98.	H sekcija 49.39 klasė	Transportas ir saugojimas: Kabamųjų lynų kelių, funikulierių, slidinėjimo ir linijinių keltuvų eksploatavimas, jeigu jie nėra miesto ar priemiestinio transporto dalis, keleivių vežimas žmogaus ar gyvulių traukiamomis transporto priemonėmis (rekreacinių paslaugų teikimas).
1.99.	50.3 grupė	Vidaus vandens keleivinis transportas (tik tais atvejais, kai teikiamos rekreacinės paslaugos, jei nenaudojamos transporto priemonės, vadovaujantis Taisyklių 28.3.2 punktu patenkančios tarp netinkamų finansuoti projekto išlaidų).
1.100.	52.10 klasė	Sandėliavimas ir saugojimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.69 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.101.	I sekcija 55.20 klasė	Apgyvandinimo ir maitinimo veikla: Nakvynės ir pusryčių paslaugų teikimas, kai šias paslaugas teikia fiziniai asmenys (ūkininkai arba kaimo gyventojai), su paramos paraiška arba vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu pateikę savivaldybės leidimą verstis šia projekte numatyta vykdyti veikla ir individualiosios veiklos vykdymo pažymą arba verslo liudijimą ar, jei pareiškėjas – ūkininkas, informaciją apie Ūkininkų ūkių registre įregistruotus arba papildytus ūkio duomenis, nurodant papildomą ūkyje vykdomos individualiosios ne žemės ūkio veiklos rūšies kodą. Taip pat turi būti tenkinami visi su šia apgyvandinimo paslaugų grupe susiję reikalavimai, nurodyti Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme (Žin., 1998, Nr. 32-852; 2002, Nr. 123-5507), ir turi būti laikomasi Nakvynės ir pusryčių paslaugos teikimo reikalavimų, patvirtintų Valstybinio turizmo departamento prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos direktoriaus 2003 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 27-V (Žin., 2003, Nr. 31-1301).
1.102.	55.20.20 poklasis	Vaikų poilsio stovyklų veikla.
1.103.	56.1 grupė	Restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla.

1.104.	56.2 grupė	Pagaminto valgio tiekimas renginiams ir kitų maitinimo paslaugų veikla.
1.105.	56.3 grupė	Gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.
1.106.	M sekcija 74.1 grupė	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla: Specializuota projektavimo veikla.
1.107.	74.2 grupė	Fotografavimo veikla.
1.108.	75 skyrius	Veterinarinė veikla (išskyrus gyvulininkystei būdingų paslaugų veiklą, kaip nurodyta EVRK 01.62 klasėje).
1.109.	N sekcija 77.21 klasė	Administracinė ir aptarnavimo veikla: Poilsio ir sporto reikmenų nuoma (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.84 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.110.	77.21.10 poklasis	Pramoginių valčių nuoma.
1.111.	77.21.20 poklasis	Jojamųjų žirgų nuoma (išskyrus šio sąrašo 1.125 punkte nurodytą lenktyninių žirgų žirgynų veiklą (sportinių žirgų veisimą).
1.112.	77.21.30 poklasis	Dviračių nuoma.
1.113.	77.21.40 poklasis	Sporto įrangos nuoma.
1.114.	77.21.50 poklasis	Kitų turizmo priemonių nuoma (išskyrus Taisyklių 28.3.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 28.3.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių nuomą).
1.115.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos susijusios su pažintinių ekskursijų, žygių ir pan. išvykų po Lietuvos kaimo vietoves ir lankytinas vietas organizavimu).
1.116.	81.2 grupė	Valymo veikla.
1.117.	81.3 grupė	Kraštovaizdžio tvarkymo veikla.
1.118.	82.3 grupė	Posėdžių ir verslo renginių organizavimas (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos biuro kompiuterinės įrangos, kitos biuro technikos ir įrangos, būtinos konferencijų medžiagai dauginti, rengti, demonstruoti ir pan., įsigijimo išlaidos).
1.119.	82.92 klasė	Fasavimo ir pakavimo veikla.
1.120.	Q sekcija 86.22 klasė	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas: Gydytojų specialistų veikla, tačiau tik esant atitinkamos savivaldybės pritarimui (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 2 priedo 1.98 punkte).
1.121.	R sekcija 90.01 klasė	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla: Teatro spektaklių, koncertų, operos ar šokių ir kiti scenos pastatymai: artistų grupių, cirkų ar trupių, orkestrų ar muzikantų grupių veikla.
1.122.	90.03 klasė	Individualių menininkų, tokių kaip skulptoriai, dailininkai, karikatūristai, graveriai, ofortistai ir kt., veikla, meno kūrinių, tokių kaip paveikslai ir kt., restauravimas.
1.123.	93.11 klasė	Sporto įrenginių eksploatavimas.
1.124.	93.13 klasė	Kūno rengybos centrų veikla.

1.125.	93.19 klasė	Sportinių lenktyninių žirgų žirgynų veikla (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos inventorius, būtino šiai veiklai organizuoti, įsigijimo, sportinių maniežų, hipodromų įrengimo ir (arba) rekonstravimo išlaidos, tiesiogiai nesusijusios su investicijomis į sportinių žirgų veisimo veiklą).
1.126.	93.21 klasė	Atrakcionų ir teminių parkų veikla.
1.127.	93.29 klasė	Poilsio parkų veikla (be apgyvendinimo paslaugų ir be Taisyklių 28.3.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 28.3.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių trasų įrengimo ir (arba) paslaugų teikimo), poilsio transporto įrenginių eksploatavimas, pvz., valčių priplaukos, slidinėjimo kalvų eksploatavimas, laisvalaikio ir pramogų įrangos, kaip integruotos pramogų paslaugų dalies, trumpalaikė nuoma, paplūdimių veikla, įskaitant įrenginių, tokių kaip persirengimo kabinos, rakinamos spintelės, kėdės ir kt., nuomą, šokių aikštelių eksploatavimas.
1.128.	S sekcija 95 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas.
1.129.	96.01 klasė	Tekstilės ir kailių gaminių skalbimas ir (sausasis) valymas.
1.130.	96.02 klasė	Kirpyklų ir kitų grožio salonų veikla.
1.131.	96.03 klasė	Laidotuvių ir su jomis susijusi veikla.
1.132.	96.04 klasė	Fizinės gerovės užtikrinimo veikla.
1.133.	96.09 klasė	Naminių gyvūnėlių globos, tokios kaip gyvūnėlių šėrimas, priežiūra, trumpalaikė prieglauda ir dresavimas, veikla.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. 102-3936), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ vietos plėtros strategijos „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2 priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ (vienaime projekte gali būti numatytas kelių susijusių tradicinių amatų vystymas ir (arba) plėtra), rūšys:

	Tradicinių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	001	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Akmenskaldystė.
2.2.	004	Audimas.
2.3.	005	Baldininkystė.
2.4.	006	Batsiuvystė.
2.5.	007	Dailidystė.
2.6.	009	Drožyba.
2.7.	010	Juvelyrika.
2.8.	011	Kailiadirbystė.
2.9.	012	Kalvystė (jei veikla nėra orientuota vien į paslaugų žemės ūkui ir gyvulininkystei teikimą).

2.10.	013	Karpymas.
2.11.	014	Kepimas (duonos, ragaišių, pyragų, sausainių, meduolių, šakočių).
2.12.	015	Kepurių vėlimas.
2.13.	016	Klumpdirbystė.
2.14.	017	Krosnininkystė.
2.15.	018	Kryždirbystė.
2.16.	019	Kubilininkystė.
2.17.	023	Mezgimas.
2.18.	026	Mūrininkystė.
2.19.	027	Muzikos instrumentų gaminimas.
2.20.	028	Odininkystė.
2.21.	029	Pjovėjo amatas (lentpjovys).
2.22.	031	Plytininkystė.
2.23.	032	Puodininkystė.
2.24.	033	Pynimas.
2.25.	034	Račiaus amatas.
2.26.	035	Rėtininko amatas.
2.27.	037	Siūlų dažymas.
2.28.	038	Saldumynų gamyba (išskyrus vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimą cukruje).
2.29.	039	Siuvimas.
2.30.	040	Siuvinėjimas.
2.31.	041	Stiklo apdirbimas.
2.32.	042	Stalystė.
2.33.	043	Stogdengystė.
2.34.	044	Šaukščiaus amatas.
2.35.	045	Šulniakasyba.
2.36.	046	Tošininkystė.
2.37.	047	Verpimas.
2.38.	048	Vilnos karšimas.
2.39.	049	Vilnos, milo vėlimas.
2.40.	051	Žaislininkystė.
2.41.	052	Žvakininkystė.
2.42.	066	Muilo gaminimas
2.43.	061	III grupė. Tradicinės paslaugos: Tradicinis giedojimas.
2.44.	062	Tradicinis muzikavimas.
2.45.	063	Tradicinių renginių organizavimas.
2.46.	064	Tradicinių vaišių ruošimas (teikiant maitinimo

		paslaugas).
2.47.	065	Keltininkas.

Specialiųjų supaprastintųjų taisyklių
pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų
paraiškas pagal vietos plėtros strategiją
„Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros
strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas
prie ne žemės ūkio veiklos“
2 priedas

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI NESKIRIAMA PARAMA
PAGAL VIETOS VEIKLOS GRUPĖS „PAKRUOJO RAJONO PARTNERYSTĖ“ VIETOS
PLĖTROS STRATEGIJOS „PAKRUOJO RAJONO 2007–2013 M. KAIMO PLĖTROS
STRATEGIJA“ 1.2. PRIEMONĘ „PERĖJIMAS PRIE NE ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS“,
RŪŠIŲ SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. 119-4877) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ vietos plėtros strategijos „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.1.	A sekcija	Žemės ūkis (teikiami projektai negali būti susiję su paslaugų žemės ūkiui teikimu), miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant kitas su žuvininkyste susijusias veiklos rūšis, remiamas pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 metų veiksmų programą, patvirtintą Europos Komisijos 2007 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. C(2007)6703) (išimtis – kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkiui ir gyvulininkystei teikimą).
1.2.	B sekcija	Kasyba ir karjerų eksploatavimas (išskyrus veiklas, nurodytas supaprastintųjų specialiųjų taisyklių pareiškėjams, teikiantiems vietos projektų paraiškas pagal vietos plėtros strategiją „Pakruojo rajono 2007-2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ 1 priedo 1.2 ir 1.3 punktuose).
1.3.	C sekcija 10.1 grupė	Apdirbamoji gamyba: Mėsos perdirbimas ir konservavimas ir mėsos produktų gamyba.
1.4.	10.2 grupė	Žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas.
1.5.	10.3 grupė	Vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas.
1.6.	10.4 grupė	Gyvūninių ir augalinių riebalų bei aliejaus gamyba.
1.7.	10.51 klasė	Pieninių veikla ir sūrinių gamyba.
1.8.	10.6 grupė	Grūdų malimo produktų, krakmolo ir krakmolo produktų gamyba.
1.9.	10.81 klasė	Cukraus gamyba.
1.10.	10.82 klasė	Vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimas cukruje.

1.11.	10.83 klasė	Arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.7 punkte, gamybą).
1.12.	10.84 klasė	Prieskonių gamyba.
1.13.	10.84.10 poklasis	Acto gamyba.
1.14.	10.85 klasė	Paruoštų valgių ir patiekalų gamyba.
1.15.	10.86 klasė	Homogenizuotų ir dietinių maisto produktų gamyba.
1.16.	10.89 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, maisto produktų gamyba: dirbtinio medaus ir karamelės gamyba, gatavo, greitai gendančio maisto gamyba, maisto papildų ir kitų, niekur nepriskirtų, maisto produktų gamyba, mėsos, žuvies, vėžiagyvių ar moliuskų ekstraktų ir sulčių gamyba, dirbtinių koncentratų gamyba (išskyrus produktus, nurodytus Taisyklių 1 priedo 1.9 ir 1.10 punktuose).
1.17.	10.9 grupė	Paruoštų pašarų gyvuliams gamyba.
1.18.	11 skyrius	Gėrimų gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.11 punkte).
1.19.	12 skyrius	Tabako gaminių gamyba.
1.20.	13.10 klasė	Žaliavinių arba apdorotų, tačiau nesuverptų linų ir sėjamųjų kanapių (<i>Cannabis sativa</i>) apdirbamoji gamyba, jų pakulų ir atliekų (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą) gamyba.
1.21.	18 skyrius	Spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.17 punkte).
1.22.	19.1 grupė	Koksavimo krosnių produktų gamyba.
1.23.	19.20 klasė	Rafinuotų naftos produktų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.18 punkte, gamybą).
1.24.	19.20.10 poklasis	Skystojo arba dujinio kuro gamyba.
1.25.	19.20.20 poklasis	Produktų naftos chemijos pramonei ir kelio dangoms gamyba.
1.26.	19.20.40 poklasis	Naftos bitumo gamyba.
1.27.	20.1 grupė	Pagrindinių chemikalų, trąšų ir azoto junginių, pirminių plastikų ir pirminio sintetinio kaučiuko gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.21–1.24 punktuose).
1.28.	20.2 grupė	Pesticidų ir kitų agrocheminių medžiagų gamyba.
1.29.	20.51 klasė	Sprogiųjų medžiagų gamyba.
1.30.	20.59 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, cheminių medžiagų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.29 punkte, gamybą).
1.31.	20.59.20 poklasis	Aktyvintų anglių, tepalų priedų, paruoštų kaučiuko vulkanizavimo greitiklių, katalizatorių gamyba.
1.32.	21.1 grupė	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba.
1.33.	24 skyrius	Pagrindinių metalų gamyba (išskyrus Taisyklių 1 priedo 1.44–1.49 punktuose nurodytą gamybą).
1.34.	25.4 grupė	Ginklų ir šaudmenų gamyba.
1.35.	25.71 klasė	Špagų, kardų, rapyrų ir kt. gamyba.
1.36.	25.73 klasė	Rankinių nemotorinių žemės ūkio įrankių gamyba.
1.37.	25.91 klasė	Plieninių statinių ir panašių talpyklų gamyba.

1.38.	28.3 grupė	Žemės ir miškų ūkio mašinų gamyba.
1.39.	28.93 klasė	Maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų gamyba.
1.40.	30.11 klasė	Laiivų ir pludriujų konstrukcijų statyba.
1.41.	30.2 grupė	Geležinkelio lokomotyvų bei riedmenų gamyba.
1.42.	30.3 grupė	Orlaiivų ir erdvėlaiivų bei susijusios įrangos gamyba.
1.43.	30.4 grupė	Karinių kovinių transporto priemonių gamyba.
1.44.	30.99 klasė	Gyvūnų traukiamų transporto priemonių: vienviečių dviračių vežimų, asilų traukiamų vežimėlių, katafalkų ir kt. gamyba.
1.45.	32.11 klasė	Monetų kalimas.
1.46.	32.99 klasė	Gėlių krepšelių, puokščių, vainikų ir panašių dirbinių gamyba, iškamšų darymas.
1.47.	33.12 klasė	Žemės ūkio traktorių, žemės ir miškų ūkio ir medienos ruošos mašinų, metalurgijos mašinų, kasybos, statybos, naftos ir dujų gavybos mašinų, maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų remontas ir techninė priežiūra.
1.48.	33.15 klasė	Įvairių tipų laiivų remontas ir techninė priežiūra.
1.49.	33.16 klasė	Orlaiivų ir erdvėlaiivų remontas ir techninė priežiūra.
1.50.	33.17 klasė	Lokomotyvų ir vagonų remontas ir techninė priežiūra, gyvūnų traukiamų vežimų ir furgonų remontas.
1.51.	D sekcija	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.87, 1.88 ir 1.89 punktuose).
	E sekcija	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas:
1.52.	36 skyrius	Vandens surinkimas, valymas ir tiekimas.
1.53.	37 skyrius	Nuotakynų ar nuotekų valymo įrenginių eksploatavimas, buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas nuotakynais; nuotekų (įskaitant buitines ir pramonines nuotekas, plaukymo baseinų vandenį ir kt.) valymas, naudojant fizikinius, cheminius ir biologinius procesus, tokius kaip skiedimą, košimą, filtravimą, nusodinimą ir kt.
1.54.	38.12 klasė	Branduolinių atliekų surinkimas, pavojingų atliekų perkrovimo stočių eksploatavimas.
1.55.	38.2 grupė	Atliekų tvarkymas ir šalinimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.92 punkte).
1.56.	38.3 grupė	Medžiagų atgavimas.
1.57.	39 skyrius	Regeneravimas ir kita atliekų tvarkyba.
1.58.	F sekcija 41.1 grupė	Statyba: Statybų plėtra.
1.59.	G sekcija 45.1 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių pardavimas.
1.60.	45.3 grupė	Motorinių transporto priemonių atsarginių dalių ir pagalbinių reikmenų pardavimas.

1.61.	45.4 grupė	Motociklų ir jų atsarginių dalių bei pagalbinių reikmenų pardavimas ir techninė priežiūra (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.97 punkte).
1.62.	46 skyrius	Didmeninė prekyba, išskyrus prekybą motorinėmis transporto priemonėmis ir motociklais.
1.63.	47 skyrius	Mažmeninė prekyba, išskyrus motorinių transporto priemonių ir motociklų prekybą.
1.64.	H sekcija 49 skyrius	Transportas ir saugojimas: Sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.98 punkte).
1.65.	50.1 grupė	Jūrų ir pakrančių keleivinis vandens transportas.
1.66.	50.2 grupė	Jūrų ir pakrančių krovininis vandens transportas.
1.67.	50.4 grupė	Vidaus vandenų krovininis transportas.
1.68.	51 skyrius	Oro transportas.
1.69.	52.10 klasė	Kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių pagamintų žemės ūkio produktų ir maisto produktų šaldymo, sandėliavimo ir transportavimo paslaugų teikimas savo nariams, žemės ūkio produktų, nuosavybės teise priklausančių kitam žemės ūkio veiklos subjektui, sandėliavimas (kaip nurodyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakyme Nr. 528 „Dėl paslaugų žemės ūkiui sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 4-164; 2008, Nr. 31-1093), grūdų elevatorių eksploatavimas, kitų žemės ūkio ir jiems priskiriamų produktų, taip pat produktų, kurių gamybai neskiriama parama pagal Priemonę (išvardytų šiame Taisyklių priede) saugojimas ir sandėlių eksploatavimas, prekių saugojimas užsienio prekybos zonos.
1.70.	52.2. grupė	Transportui būdingų paslaugų veikla.
1.71.	53 skyrius	Pašto ir pasiuntinių (kurjerių) veikla.
1.72.	I sekcija 55 skyrius	Apgyvandinimo ir maitinimo veikla: Apgyvandinimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.101 ir 1.102 punktuose).
1.73.	J sekcija	Informacija ir ryšiai.
1.74.	K sekcija	Finansinė ir draudimo veikla.
1.75.	L sekcija	Nekilnojamojo turto operacijos.
1.76.	M sekcija 69 skyrius	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla: Teisinė ir apskaitos veikla.
1.77.	70 skyrius	Pagrindinių buveinių veikla; konsultacinė valdymo veikla.
1.78.	71 skyrius	Architektūros ir inžinerijos veikla; techninis tikrinimas ir analizė.
1.79.	72 skyrius	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla.
1.80.	73 skyrius	Reklama ir rinkos tyrimas.
1.81.	74.3 grupė	Vertimo raštu ir žodžiu veikla.
1.82.	74.9 grupė	Kita, niekur kitur nepriskirta, profesinė, mokslinė ir techninė veikla.
1.83.	N sekcija 77.1 grupė	Administracinė ir aptarnavimo veikla: Motorinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma.

1.84.	77.21 klasė	Poilsio ir sporto reikmenų išperkamoji nuoma.
1.85.	77.22 klasė	Vaizdajuosčių ir kompaktinių diskų nuoma.
1.86.	77.29 klasė	Kitų asmeninių ir namų ūkio prekių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.87.	77.3 grupė	Kitų mašinų, įrangos ir materialijų vertybių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.88.	77.4 grupė	Intelektinės nuosavybės ir panašių produktų, išskyrus autorių teisių saugomus objektus, išperkamoji nuoma
1.89.	78 skyrius	Įdarbinimo veikla.
1.90.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos neatitinka Taisyklių 1 priedo 1.115 punkte nurodyto privalomojo reikalavimo).
1.91.	80 skyrius	Apsaugos ir tyrimo veikla.
1.92.	81.1 grupė	Kombinuota patalpų funkcionavimo užtikrinimo veikla.
1.93.	82 skyrius	Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.118 ir 1.119 punktuose).
1.94.	O sekcija	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas.
1.95.	P sekcija	Švietimas.
1.96.	Q sekcija 86.1 grupė	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas: Ligoninių veikla.
1.97.	86.21 klasė	Bendrosios praktikos gydytojų veikla.
1.98.	86.22 klasė	Gydytojų specialistų, teikiančių antrines ambulatorines paslaugas ir dienos chirurgijos paslaugas, veikla.
1.99.	86.23 klasė	Odontologinės praktikos veikla.
1.100.	86.9 grupė	Kita žmonių sveikatos priežiūros veikla.
1.101.	87 skyrius	Kita stacionarinė globos veikla.
1.102.	88 skyrius	Nesusijusio su apgyvendinimu socialinio darbo veikla.
1.103.	R sekcija 90 skyrius	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla: Kūrybinė, meninė ir pramogų organizavimo veikla (išskyrus veiklas, nurodytas Taisyklių 1 priedo 1.121 ir 1.122 punktuose).
1.104.	91 skyrius	Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla.
1.105.	92 skyrius	Azartinių žaidimų ir lažybų organizavimo veikla.
1.106.	93.12 klasė	Sporto klubų veikla.
1.107.	93.19 klasė	Kita sportinė veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.125 punkte).
1.108.	93.29 klasė	Kita pramogų ir poilsio organizavimo veikla (apgyvendinimo paslaugų teikimas, Taisyklių 28.3.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 28.3.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių (motociklų, keturračių motociklų, vandens motociklų, bagių ir pan.) trasų įrengimas ir (arba) paslaugų teikimas ir kitos veiklos rūšys, išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.127 punkte).

1.109.	S sekcija 94 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Narystės organizacijų veikla.
1.110.	96.09 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, asmenų aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.133 punkte).
1.111.	T sekcija	Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų diferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu.
1.112.	U sekcija	Ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla.
1.113.		Kitų, šiame sąraše nurodytų, produktų, patenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedą, gamyba.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugšėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. 102-3936; 2009, Nr. 42-1639) nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Vietos veiklos grupės „Pakruojo rajono partnerystė“ vietos plėtros strategijos „Pakruojo rajono 2007–2013 m. kaimo plėtros strategija“ I prioriteto 1.2. priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“, rūšys:

	Tradicinių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	002	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Alaus darymas.
2.2.	003	Aliejaus spaudimas.
2.3.	008	Degtinės varymas.
2.4.	020	Maisto ruošimas (grūdų, bulvių, grybų, daržovių, vaisių, uogų gaminių, gėrimų, virtos mėsos ir jos gaminių, keptos mėsos ir jos gaminių, vėdarų ir subproduktų gaminių, pieno gaminių, žuvų gaminių, kiaušinių gaminių ruošimas).
2.5.	021	Malimas.
2.6.	022	Margučių marginimas.
2.7.	024	Mėsos apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.8.	025	Midaus darymas.
2.9.	030	Pieno apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.10.	036	Pakinktų dirbimas.
2.11.	038	Saldumynų, tokių kaip vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalys, konservuotos cukruje, gamyba.
2.12.	050	Vyndarystė.
2.13.	053	II grupė. Tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai: Tradicinė augalininkystė.
2.14.	054	Gamtos gėrybių rinkimas.
2.15.	055	Žolininkystė.
2.16.	056	Tradicinė bitininkystė.

2.17.	057	Tradicinė gyvulininkystė.
2.18.	058	Tradicinė medžioklė.
2.19.	059	Tradicinė paukštininkystė.
2.20.	060	Tradicinė žvejyba.
